

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22032 - Aprenentatge de les Llengües en Contextos Multilingües / 1
Titulació	Grau d'Educació Infantil (Pla 2013) - Primer curs
Crèdits	3
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Lluís Barceló Coblijn	15:00	16:00	Dilluns	24/02/2020	31/07/2020	CC06 RAMON LLULL

Responsable
lluis.barcelo@uib.cat

Contextualització

L'assignatura *Aprenentatge de les llengües en contextos multilingües* es troba ubicada al segon quadrimestre del primer curs dins el mòdul 5 titulat *Comunicació i representació: àmbit lingüístic*; la qual cosa li confereix un caire bàsic, introductor i general i la dota d'una especial rellevància en els actuals contextos educatius multiculturalment i plurilingües.

Durant els darrers anys el creixement de la població escolar i la seva progressiva diversitat de procedències, orígens, llengües i cultures ens aboquen a un marc didàctic complex i ric però que necessita una estructuració clara i precisa de les llengües en contacte, d'acord amb la realitat lingüística de les Illes Balears i, alhora, respectant les aportacions i el bagatge experiencial i lingüístic de tots i cadascun dels alumnes que omplen els nostres centres educatius. Per tant, cal articular i oferir un tractament integrat, coherent i realista de la pluralitat lingüística present a les nostres aules amb el doble objectiu de garantir, d'una banda, l'accés a la llengua d'aprenentatge, el català, garantir un coneixement de la llengua espanyola i de la llengua anglesa i, de l'altra, assegurar el desenvolupament conjunt i compartit de la resta de llengües que coexisteixen a l'aula amb l'objectiu de valorar el bagatge lingüístic que cadascú aporta al col·lectiu. Aquest doble vessant requereix d'una planificació seriosa i ben articulada i l'adopció de l'enfocament comunicatiu com a estratègia metodològica predominant en els processos d'ensenyament i aprenentatge de les llengües.

També pretén incidir i analitzar la realitat sociolingüística de les illes i el paper fonamental de l'escola a l'hora de recuperar i enfortir la nostra llengua i cultura. L'objectiu d'aquesta tasca és dotar tothom de l'eina bàsica de comunicació, la llengua catalana, de mostrar la simbiosi entre llengua, cultura i territori i de permetre l'accés a les representacions culturals pròpies de la nostra identitat amb l'objectiu d'afavorir la inclusió i la cohesió social a partir d'elements culturals compartits.

Requisits

Guia docent

Per tal que l'assignatura es pugui desenvolupar de manera adequada i es puguin assolir els objectius marcats, es necessita que els alumnes tinguin un bon domini de la llengua catalana, tant pel que fa a l'expressió oral com a l'escripta i que utilitzin de manera correcta l'ortografia i els signes de puntuació.

Essencials

Segons l'Ordre ECI/3857/2007, el nivell de llengua catalana que, en finalitzar el grau, han d'haver adquirit els estudiants és el nivell **C1**, d'acord amb el **Marc Europeu de Referència per a les llengües**.

Per a superar satisfactòriament aquesta assignatura s'exigirà un domini correcte de la forma i de l'expressió en llengua catalana tan oral com escrita.

Essencials

Saber-se expressar amb correcció en llengua catalana de manera **oral i escrita**.

Competències

Específiques

- * 5. Capacitat per promoure una imatge digna de la infantesa i el respecte als drets dels nens i nenes.

Genèriques

- * 18. Capacitat per identificar l'evolució del llenguatge en la primera infància, saber identificar possibles disfuncions i vetlar per la seua correcta evolució.
- * 19. Capacitat per abordar els aprenentatges de llengües en contextos multiculturals i multilingües.
- * 22. Capacitat per expressar-se amb fluïdesa oral i per escrit i dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió.
- * 2. Capacitat per fomentar la convivència i la resolució pacífica dels conflictes generant contextos de benestar i tranquil·litat dins i fora de l'aula.
- * 3. Capacitat per adquirir estratègies per al treball col·laboratiu desenvolupant actituds de respecte a la pluralitat de perspectives, el contrast d'opinions i el respecte a la diversitat.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Contra la idea popular d'un simple bilingüisme català-espanyol, a les illes Balears i Pitiüses conviuen més 160 llengües provinents dels 5 continents poblats del planeta. Aquestes llengües poden ser **orals o signades**. A les Illes Balears existeixen dues llengües de signes majoritàries: la llengua de signes espanyola i la llengua de signes catalana.

El bilingüisme nadiu i més aviat el multilingüisme cultural és la condició **més comuna** de la població illenca. Els mestres de les escoles han de ser conscients d'aquesta situació i han de saber treballar en una aula multilingüe en què no sempre el català o el castellà és la llengua comuna entre el grup-classe. També es mostrarà la importància del mestre com a transmissor del català, la llengua **pròpia** de les illes Balears i Pitiüses

Guia docent

i del seu paper com a model de llengua. Així mateix, es mostrarà la importància de la construcció d'actituds positives de respecte vers totes les llengües sense excepció.

Continguts temàtics

BLOC 1. 1. Conceptes bàsics de l'aprenentatge en contextos multilingües

Tema 1. 1. Conceptes bàsics de l'aprenentatge en contextos multilingües

1.1. Individu monolingüe, Individu bilingüe, Individu multilingüe.

1.2. El Marc Europeu Comú de Referència per a les Llengües.

1.3. Illes Balears, una societat multilingüe.

1.3.1. Panorama lingüístic de les illes Balears i Pitiüses.

1.3.2. Característiques específiques de les llengües d'origen de l'alumnat nouvingut.

1.3.3. Relació filogenètica entre les llengües.

1.3.4. Llengües orals i llengües de signes a les illes Balears i Pitiüses.

BLOC 2. 2. El cervell multilingüe

Tema 2. 2. Cognició i multilingüisme

2.1. Estructures del cervell multilingüe de l'individu oïdor i de l'individu sord.

2.2. Percepció de la parla i diferenciació entre llengües.

2.3. Lèxic inicial i desenvolupament lèxic. Hipòtesis sobre el multilingüisme.

BLOC 3. 3. El tractament de les llengües en un model educatiu plurilingüe.

Tema 3. El tractament de les llengües en un model educatiu plurilingüe.

3.1. El model de competència lingüística.

3.2. El paper del mestre com a model de llengua a les escoles de les illes Balears i Pitiüses.

3.2.1. La inclusió lingüística i cultural de l'alumnat nouvingut.

3.2.2. Importància de la relació filogenètica entre les llengües.

Tema 4. Actituds i multilingüisme

4. Construcció d'actituds positives de respecte vers totes les llengües i, especialment respecte de les llengües minoritzades.

Tema 5. Habilitats lingüístiques

5. El treball de les habilitats lingüístiques: llegir, escriure, parlar/signar i escoltar/veure.

Metodologia docent

L'assignatura ha estat bastida de tal manera que s'estableixi un diàleg entre el docent i l'alumnat. D'una banda, el professor explicarà i aclarirà els conceptes en classes expositives. Aquestes seran complementades per exemples i exercicis pràctics i debats a l'aula.

Activitats de treball presencial (1,2 crèdits, 30 hores)

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Conferències d'experts convidats	Grup gran (G)	L'assignatura preveu la possibilitat de convidar experts en <i>L'Aprenentatge de les Llengües en Contextos Multilingües</i> que puguin venir a fer una conferència als alumnes.	2
Classes teòriques	Contingut conceptual	Grup gran (G)	Mitjançant el mètode expositiu i comptant amb la participació de l'alumnat, s'establiran els fonaments teòrics de l'assignatura. A més a més, es posarà a disposició de l'alumnat material d'ampliació per tal de desenvolupar la teoria treballada a l'aula.	14
Avaluació	Parcial sobre coneixements lingüístics 2	Grup gran (G)	L'objectiu d'aquesta prova és avaluar el coneixement de llengua catalana escrita. S'ha de respondre encertadament la majoria qualitativa de les qüestions proposades.	2
Avaluació	Test BLOC 1	Grup gran (G)	Examen tipus test sobre els continguts del BLOC 1.	2
Avaluació	Test BLOC 2	Grup gran (G)	Examen tipus test sobre els continguts del BLOC 2.	2
Avaluació	Parcial sobre coneixements lingüístics 3	Grup gran (G)	L'objectiu d'aquesta prova és avaluar el coneixement de llengua catalana escrita. S'ha de respondre encertadament la majoria qualitativa de les qüestions proposades.	2
Avaluació	Test BLOC 3 Temes 3, 4 i 5	Grup gran (G)	Examen tipus test sobre els continguts del BLOC 3, Temes 3, 4 i 5.	2
Avaluació	Parcial sobre coneixements lingüístics 1	Grup gran (G)	L'objectiu d'aquesta prova és avaluar el coneixement de llengua catalana escrita. S'ha de respondre encertadament la majoria qualitativa de les qüestions proposades.	2
Avaluació	Prova Català oral	Grup gran (G)	<p>* L'alumne ha de demostrar que domina els sons de la llengua catalana. A banda de les 8 vocals de la llengua catalana, l'alumne ha de demostrar que sap pronunciar (i per tant mostrar a l'infant com es pronuncia) els sons:</p> <p>* [ʃ] de: <i>xocolata, ximbomba</i>; especialment a inici de mot.</p> <p>* [l̪] de: la lletra "l", de <i>làmpada</i>, o dels articles <i>el, la</i>.</p> <p>* [ʒ] de: <i>joc, Jaume, jugar</i>.</p> <p>* [dʒ] de: <i>platja, mitges, rebutgen, jutge</i>.</p> <p>* [tʃ] de: <i>atzar, localitzar, visualitzar</i>.</p> <p>* [v] de: <i>veure, yesc, savi, viure</i>.</p> <p>* [z] de: <i>casar, zoo, zinc, usura</i>.</p>	2

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (1,8 crèdits, 45 hores)

Guia docent

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Lectura d'articles i llibres	Lectures seleccionades pel tutor sobre l'aprenentatge de llengües en contextos multilingües.	45

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'alumne ha d'aprovar un conjunt de 3 proves sobre *contingut conceptual* relatiu als 3 blocs i un conjunt de 3 proves sobre *coneixement lingüístic*.

Cada conjunt de proves s'ha d'aprovar de manera independent:

- * Proves de contingut lingüístic 1+2+3 s'han de realitzar totes tres. Si la mitjana final de les 3 és de 6 o més, el conjunt està aprovat. **Cal presentar-se a les 3 proves per tal que se'n pugui fer la mitjana.**
- * Proves de contingut Conceptual 1+2+3. Si la mitjana de les 3 és de 5 o més, el conjunt està aprovat. **Cal presentar-se a les 3 proves per tal que se'n pugui fer la mitjana.**
- * La prova de català oral és la més important de l'assignatura (40%). **Cal treure'n un 6 per a aprovar-la.** Si l'alumne aprova els 3 conjunts de proves, l'assignatura s'haurà aprovat.

Tal com indica el Reglament Acadèmic (Capítol IV. Avaluació, article 26 Elements i criteris, punt 7), «En cas que un alumne obtingui per aplicació matemàtica dels pesos dels elements d'avaluació un resultat de 5 o superior però no superi l'assignatura perquè no ha obtingut la qualificació exigida en algun dels elements validadors, és a dir, els que són condició necessària per superar l'assignatura, la qualificació global que obtindrà serà un 4,5.».

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Guia docent

Parcial sobre coneixements lingüístics 2

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta breu (recuperable)
Descripció	L'objectiu d'aquesta prova és avaluar el coneixement de llengua catalana escrita. S'ha de respondre encertadament la majoria qualitativa de les qüestions proposades.
Criteris d'avaluació	Prova de respostes breus sobre coneixementsde tipus lingüístic.

Percentatge de la qualificació final: 10% amb qualificació mínima 6

Test BLOC 1

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Examen tipus test sobre els continguts del BLOC 1.
Criteris d'avaluació	Prova tipus test sobre els coneixements de tipus conceptual del bloc 1 de l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 10% amb qualificació mínima 5

Test BLOC 2

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Examen tipus test sobre els continguts del BLOC 2.
Criteris d'avaluació	Prova tipus test sobre els coneixements de tipus conceptual del bloc 2 de l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 10% amb qualificació mínima 5

Parcial sobre coneixements lingüístics 3

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta breu (recuperable)
Descripció	L'objectiu d'aquesta prova és avaluar el coneixement de llengua catalana escrita. S'ha de respondre encertadament la majoria qualitativa de les qüestions proposades.
Criteris d'avaluació	Prova de respostes breus sobre coneixementsde tipus lingüístic.

Percentatge de la qualificació final: 10% amb qualificació mínima 6

Test BLOC 3 Temes 3, 4 i 5

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Examen tipus test sobre els continguts del BLOC 3, Temes 3, 4 i 5.
Criteris d'avaluació	Prova tipus test sobre els coneixements de tipus conceptual del bloc 3, tema 4 i tema 5, de l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 10% amb qualificació mínima 5

Guia docent

Parcial sobre coneixements lingüístics 1

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta breu (recuperable)
Descripció	L'objectiu d'aquesta prova és avaluar el coneixement de llengua catalana escrita. S'ha de respondre encertadament la majoria qualitativa de les qüestions proposades.
Criteris d'avaluació	Prova de respostes breus sobre coneixements de tipus lingüístic.

Percentatge de la qualificació final: 10% amb qualificació mínima 6

Prova Català oral

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves orals (recuperable)
Descripció	*L'alumne ha de demostrar que domina els sons de la llengua catalana. A banda de les 8 vocals de la llengua catalana, l'alumne ha de demostrar que sap pronunciar (i per tant mostrar a l'infant com es pronuncia) els sons: *[ʃ] de: xocolata, ximbomba; especialment a inici de mot. *[ɫ] de: la lletra "l", de làmpada, o dels articles el, la. *[ʒ] de: joc, Jaume, jugar. *[dʒ] de: platja, mitges, rebutgen, jutge. *[dʒ] de: atzar, localitzar, visualitzar. *[v] de: veure, vesc, savi, viure. *[z] de: casar, zoo, zinc, usura.
Criteris d'avaluació	Prova de parla espontània i de lectura en veu alta.

Percentatge de la qualificació final: 40% amb qualificació mínima 6

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Les referències bibliogràfiques són les bàsiques per a poder aprofundir en els continguts de l'assignatura. A més a més, el tutor aportarà articles de revistes d'especialitat que poden ser tractats a classe.

Bibliografia bàsica

- 1 **Aparici, M.** (2012). *L'adquisició del llenguatge*. A Ll. Barrachina, Ll. (coord.), M. Aparici & E. Noguera, Desenvolupament i Avaluació del llenguatge oral. Barcelona: Editorial UOC.
- 2 **Auer, P. i Wei, L.** (Eds.) (2007). *Handbook of Multilingualism and Multilingual Communication*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- 3 **Baker, C.** (1997). *Fundamentos de educación bilingüe i bilingüismo*. Madrid: Càtedra.
- 4 **Tusón, J.** (1988). *Mal de llengües : a l'entorn dels prejudicis lingüístics*. Barcelona: Ed. Empúries. (2009) Ed. Planeta.
- 5 **Gràcia, L. i P. Mayans** (2014) Llengua i immigració. La influència de la primera llengua en l'adquisició del català com a segona llengua. Accessible a http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0066/97ae2a7c-6cc4-40e7-a291-7fd11f7b0971/llengua_immigracio_2014.pdf
- 6 **Els sons català:** <http://www.ub.edu/sonscatala/ca/balear>

Bibliografia complementària

- 1 **Aparici, M.** (2006). *L'adquisició del llenguatge*. En O. Soler (coord.) (2006). *Psicologia del Llenguatge*. Barcelona: EdiUOC.
- 2 **Flexas, F., Quetglas, C., i M. Solanas** (2007) *Ser joc i paraula. Cada Mes un joc oral Més*. Edició de la Conselleria d'Educació Cultura. Accessible a <http://www.caib.es/sacmicrofront/archivopub.do?ctrl=MCRST349ZI138857&id=138857>

Guia docent

- 3 **Jarque Moyano, M. J.** *Les llengües de signes i el suport en la comunicació[en línia]*. Barcelona: Publicacions de Institut Obert de Catalunya. Accessible a https://ioc.xtec.cat/materials/FP/Materials/SC_X_SSC/SSC_SC_X_COM/web/html/media/jp_apd_m08_u1_pdfindex.pdf
- 4 **Montón Sales, M. J.** (2003). *La integració de l'alumnat immigrant al centre escolar. Orientacions proposades i experiències*. Barcelona: Graó.

Altres recursos

- 1 **Gomà i Argilaga, N., i I.Sánchez i Guerrero.** L'alumnat nouvingut i el català: Una perspectiva transversal. L'adquisició de la llengua en l'alumnat de Primària i Secundària. Accessible a https://www.plataforma-llengua.cat/media/assets/876/alumnat_nouvingut.pdf
 - 2 **Pla de Formació Lingüística i Cultural. Metodologia general de l'ensenyament de la llengua catalana.** Accessible a <http://www.caib.es/sacmicrofront/archivopub.do?ctrl=MCRST2645ZI145705&id=145705>
 - 3 **Bibliografia selectiva consultable al Centre de Documentació de la Direcció General de Política Lingüística. Llengua i immigració II (2000-2009)**(Darrera actualització: 01-02-2016) Accessible a <http://llengua.gencat.cat/permalink/0ec3ce21-5380-11e4-8f3f-000c29cdf219>
- * <https://www.ethnologue.com>
 - * <http://www.bibiloni.net/llengues/>
 - * <http://www.atlasdeladiversidad.net/ca>
 - * <https://childes.talkbank.org>
 - * <http://www.multilingualchildren.org>

